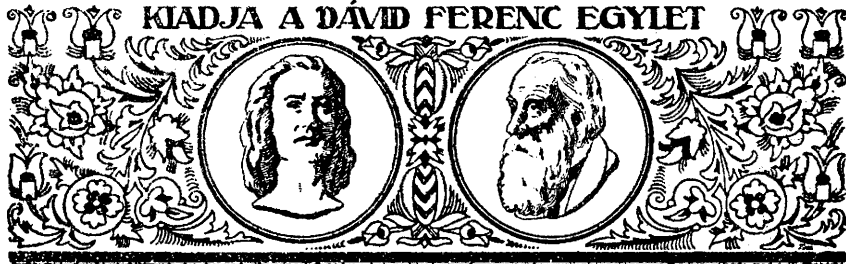

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Az Unitárius Közlöny új cimfejképe.

Künn az erdő fái, a mező bokrai és vadvirágkórói dérvirágok tündérruhájába öltöztek, hogy a legzordabb télen is az eljövendő virágos tavaszra emlékeztessenek.

Az *Unit. Közlöny* is most, a legzordabb télen, övezi nevét virággal.

De ezek nem dérvirágok, hanem az élő hit és az emlékezet örökszép virágai. E virágok egyházunk multjában gyökereznek. A szenvedések könnye volt az öntözővizük; az éltető áldozatkészség kertészleányuk s koszorújuk úgy szegélyezi egyházunk multját, mint a krisztus legendák könny- és vérvirágai a Golgota utját, mely oly sok szenvedésen át az örök élethez vezetett.

E virágokból szedtünk néhány szálat az Unitárius Közlöny cimfejére; nem hivalkodásból, hanem a hála és emlékezés szent jelképeinek s azok fejét fonjuk velük díszbe, akiknek oly sokat köszönünk.

Egyházunknak a lánglelkű *Dávid Ferenc* volt a megalkotója. Az ő örök haladásra teremtett nagy lelke, merész tekintete néz szembe velünk és bármilyen jövővel a képről. Mellette ott a tudás, mindig haladó, de nyugodt, komoly, öreg apostola: *Brassai Sámuel*, a Dávid Ferenc-Egylet első elnöke, díszje és büszkesége.

Működésidejük közel háromszázéves közének szellemét semmi sem jelképezheti találóbban és szebben azoknál az őket összekötő, körülfonó virágoknál, melyek egyházunk legfinomabb virágszállainak, a nőknek áldozatkész lelkéből virultak ki. Mert e virágok mind a női áldozatkészség emlékei. Kiváló festő és rajzművésznők, *Tóth István*, a cimfejkép alkotója, kolozsvári egyházközségünknek nőik által ajándékozott legszebb régi urasztali kézimunkáiról kötötte azokat gyönyörű, összhangzatos művészi füzérbe.

Gyönyörködjünk bennük! Emlékezzünk lánglelkű példaadóinkra s azokra az áldozatos, finom lelkekre, kik hitük virágaival hímezték tele az Ur asztalát.

Ezek a virágok hervadatlan koszorúi az ő emléktüknek is. Gyökerük a multba mélyed el, törzsük a jelené s elágazó száraik a végtelen jövő felé terjedeznek, hogy azt is gazdagabbá tegyék szépségben, hitben, reményben, áldozatban és szeretetben.

Ezek töltsék be a mi lelkünket is, valahányszor az *Unitárius Közlöny* virágos címfejképre tekintünk. Kelemen Lajos.

Kiáltvány a lelkipásztorokhoz.

Meg kell értenünk már a kor intő szavát. Népünknek nem elég a prédikáció, hasznos és erkölcsnemesítő olvasmányt kell a kezébe adnunk, amelyből okuljon, mivelje szívét, nemesítse lelkét. Ha mi meg nem tesszük, megteszik ezt mások, új szekták fáradszatlan apostolai, kik évről-évre szívósabban támadnak s ragadnak el egy-egy megtévesztett bárányt a szétszóródó nyájából. Tömörsítsük a nyáját a Dávid Ferenc Egylet lobogója alá!

Adjunk hiveink kezébe *Unitárius Közlöny*-t, hogy ezáltal unitárius hitet, munkakedvet, életet, Isten és emberszeretetet s mindennekfölött tiszta erkölcsöt csepegtessünk hiveink lelkébe!

Törekedjünk arra, hogy minden egyházköztségben legalább 10-en járassák az *Unitárius Közlöny*t. De népes és gazdag egyházközségekben a főcél az legyen, hogy 50, sőt 100 előfizetője legyen az *Unitárius Közlöny*-nek! Ha nemes célunkat meg nem értik hiveink s még azt a pár lejt is sajnálják e lapért, találjunk módot, hogy legalább a presbiterek nevére — de a gyülekezet népének járjon ez a lap. Ez elérhető, ha az urvacsorai és a Dávid Ferenc vallásos estélyeken begyűlt perselypénzeket évről-évre e célra fordítjuk és azokból minden év elején a hivatalosan is jártatandó számokon kívül legkevesebb 10 számra előfizetünk. A lapok a presbiterek nevére címezve jöjjenek, hivataluknál s felelősségüknél fogva is fontos, hogy legelőször ők olvassák el azokat, de azután kötelesek a gyülekezet bármelyik tagjának átadni a lapot, ki azt olvasni akarja. Arra kell törekedni, hogy a legszegényebb hajlékban is fordulhasson meg az *Unitárius Közlöny*. Ne legyen senki, aki szívesen olvasná azt, de nem teheti, mert irodalmi kiadásokra nincsen tehetsége.

Mi lelkipásztorok öntudatos, tervszerű munkával, erős összetartással és szívós kitartással törekedjünk arra, hogy az *Unitárius Közlöny* előfizetőinek a tábora minél hamarább, még ez évben érje el a 3000-et. Nem lehetetlenség, csak akarni és tenni kell! Ha ezt elértük, könnyű lesz e lapot erőssé, változatossá, érdekessé s gazdag tartalmúvá tenni, mert a sok oldalról megnyilvánuló érdeklődés, a nagy olvasótábor lelki szomjának a kielégítési vágya azt naggyá és érdekessé fogja tenni. Majd akkor a szerkesztőség is módját találja, hogy az kéthetenként jelenhessen meg!*)

*) A szerkesztőség szívesen gondoskodik erről, de könnyebben és hamarabb a lapnak másfél vagy kétíves terjedelméről. Ez attól függ, amit a lelkes cikk írója kíván. Szerk.

Akarunk-e eredményes, öntudatos belmissziót gyülekezeteinkben?
Akarunk-e unitárius élő hitet, tiszta erkölcsöt ébreszteni a háboru alatt elgyötört hiveink lelkében?

Akarunk-e egyházi fegyelmet, egyház iránti szeretetet teremteni a meglazult gyülekezetekben?

Akarunk-e egyházi életet teremteni a szorványokban? Akarjuk-e áldozatkészségre nevelni a gyülekezetek népét?

Ha igen, azt csak azáltal érjük el, ha az *Unitárius Közlöny-t* — egyházunknak egyetlen nélapját — minél szélesebb körben elterjesztjük!
Báró József.

Orbán Lajos

ujszékelyi lelkész.

Mélységes fájdalommal írjuk gyászkeretbe az Orbán Lajos nevét. Ujszékelynek, e derék és buzgó egyháziasságáról ismert székely községnek volt mintegy 8 éven át ékesszóló unitárius papja polgárdíj rövid szolgálata után. Még nem volt 3 hónapja, hogy házasságra lépett tordátfalvi Végh Katinkával. Még a boldogság álomvilágában élt, midőn ajkán elröppent az utolsó szó: „No, én itt hagylak titeket“. És elaludt örökre 34 éves korában.

Megrázó halálára gondolva, az ifju hitvestárs, öreg szülei, testvérei és rokonai mellett a baráti érzés is fájón siratja korai elmulását. Igen, mert az egyéni érzésen felemelkedve is, jogosan elmondhatjuk, hogy az ifjabb unitárius papi nemzedék legkiválóbbjai közé tartozott. A teremtő Isten sokféle kiváló tehetséggel áldotta meg s ő használta az isteni adományt. Mint író és szónok becsületet szerzett az unitárius névnek. „Bizonyosságtevés“ c. egyh. beszédkötetével s a félbemaradt „Prédikátor“-ral a prédikációírók legjobbjai közé emelkedett. Mint szavaló csodás módon tudta kifejezésre juttatni a költő gondolatait. Mint színelőadó a műkedvelők társaságában sokszor aratott megérdemelt tapsokat. Mint rajzoló és festő nem kis tehetségről tett bizonyosságot.

Ahol egyházának, az irodalomnak, a művelődésnek előbbviteléről volt szó, ott volt mindenütt; szívesen tett szolgálatot minden jó ügynek, lángoltatva az oltárok tüzét. Míg másoknak örömet és élvezetet szerzett, égni hagyta a saját szívét.

Karácsony szép ünnepén a rövidre szabott boldog házasság élet örömei között még gyanutlanul hirdette kedvelt hiveinek az örömmizenetét. S a következő nap hajnalán mind lázasabban lüktető szíve oly hirtelen némult el, mint ahogy a lehulló csillag hirtelen lobbogt és kialszik, mint ahogy a hajnal láthatatlan szárnyakon egy pillanat alatt odalesz.

Az esztendő utolsó vasárnapján Ujszékely egész lakossága, a közelebb lakó belső emberek nagy száma, a tanárok és barátok sokasága a bánatos családdal együtt meghatva kísérté el utolsó útján egyházunk e sokra hivatott és nagy reményekkel biztató ifju lelkipásztorát.

A templomban Lőrinczi István esperes a napról beszélt, mely fényt és melegséget kölcsönöz a holdnak és csillagoknak is. A sirnát ifj. Máthé Lajos lelkész a jóbarát fájdalomával találóan alkalmazta Kiss J. mottóját, hisz talán ő is úgy érezte, midőn elpattant a szíve: „az én világom egy álomvilág.”

Miért kellett oly hamar jönni az örök álomnak arra, ki ideális lelkével, meleg baráti érzésével, egyházunkért és hivatásáért való nem közönséges lelkesedésével annyiaknak megnyerte őszinte barátságát és tiszteletét s mikor még számára az élet napjának kellene messze fenn ragyognia? Miért kellett a szívnek oly hirtelen elégnie, mikor még annyit kelle teremtenie?

Uram, kicsoda tudna végére menni a te akaratodnak?

Szerettei és hivei veszteségében és fájdalmában őszinte szívvel osztozunk.

Kovács Lajos.

TŰZHELY MELLETT.

Magamban.

Beszélni akarok veled Élő Isten!

Őszintén, meghittén.

Gyenge gyermek vagyok

Bus, szomorú szívű.

Letiport az élet, a véres kezű sors,

A hitvány, kegyetlen.

Magamba maradtam

Összeomlott tervek, szerte foszlott álmok

Ködös alkonyán.

Szíem fáj.

Ég a seb, mely régi sebet fed

Gyógyítsd meg Atyám!

Kereslek mindenütt Élő Isten, Atyám!

Lent a mélyben

Orvénylő fenéken,

Hová lehullottak a nagy akarások.

Fent a fényes

Vágyas, reményes

Megújulások hajnalos egén

Én a bús,

Szomorú szívű, letiport gyermek

... és ha fellelek:

Koldus tarisznyába viszem e szívet

„Adj bete több hitet.”

(fels. —)

Gyermekek imája.

Apa nevenapján.

Égnek és földnek Istene, minden embernek szerető édes atyja! Áldott legyen neved, ezerszeresen áldott e napon, hogy adtad nekem ezt a boldogságot, hogy az én jó édes atyámat hozzád szálló hálaimeival köszönhetem.

A fű, a virág, a búza tavasszal, mikor növekedők, mikor ifjak — hajlonganak, fejet hajtanak a te tiszteletedre, a te dicsőítésedre — szeretetük, hódolatuk jeléül, mert te vagy az édes atyjuk, aki életet adtál nekik és te vigyázol rájuk, hogy idő-nap előtt halálba ne juszanak, el ne hervadjanak, hanem éljenek az emberek örömére és a te dicsőségedre.

Szerető Atyám! Ilyen az én életem is, kicsiny gyermeked élete. Én is egy szerető jó atyától kapom életemet, te általad. Én reám is,

növekedésemre, egészségemre és életemre egy szerető jó atya vigyáz, az én édes jó apám. Én is hálámat, szeretetemet akarom leróni az édes jó apa iránt, imádkozva hozzád ő érette, hogy tartsd meg jó atyám életét, egészségét, jó kedvét és jó szívét még hosszú éveken keresztül — Amen.

Anya nevenapján.

Szerető jó Atyám! Kicsiny gyermeked foháskodik hozzád ebben a pillanatban. Kicsiny gyermeked kér meghallgatást szívéből és lelkéből jövő tiszta kérésével. Kis kezeimet összekulcsolva imádkozom hozzád, magasságok Istenéhez.

Minden nap éreztem a te atyai szeretetedet, de éreztem és érzem, hogy eddig eltöltött napjaimban valaki itt a földön is szeretettel gondoskodik rólam. Éreztem és érzem ezt a szerető gondoskodást este ha lefeküdtem, éjszaka álmomban, csendes nyugalomban, reggel, ha felkeltem. Éreztem és érzem, hogy valami szerető, gyöngéd kéz irányítja még lépésemet is — egészen az iskoláig. Napközben ennek a szerető, gyöngéd kéznek simogatását éreztem, ha könyvek fölé hajoltam, ha örültem, ha búsultam. Tudom, hogy ez a kéz az én édes jó anyám keze s ma ebben a pillanatban, hozzád szálló fohászomban alig tudok gyermeki lelkemben szavakat találni, hogy iránta hálámat lerójam, áldásodat kérjem. De te tudod jó Istenem, hogy mit akarok. Add az öröm és boldogság országát, a mennyországot az én jó anyám szívébe. A keserőség napjait távoztasd el, hogy örömben és szeretetben éljen még sok esztendő't névnapjának örömeivel. — Amen.

Kolozsvár.

Benczédi Ferenc.

Ne vedd feleségül azt a leányt!

Az amerikai „Christian Register” című unitárius lapból.

Ford. Kiss Sándor.

Az alábbi tanácsokat bizonyosan nagy figyelemmel fogják olvasni a házassuló ifjak. Nehogy azonban tulságosan elhagyják magukat, mert jövőben reájuk is sor kerül és amerikai hitokaink bölcs tanácsaival a leányokat is ki fogjuk oktatni, hogy milyen legényhez ne menjenek feleségül!

- Aki nem tud magának parancsolni.
- Aki a kis gyermekeket és az állatokat nem szereti.
- Aki rest.
- Aki kacér.
- Aki öltözködésében nem tiszta és nem csinos.
- Aki barátnőjéhez nem őszinte.
- Aki felületes és indulatos.
- Akinek legnemesebb vágya sem terjed túl önmagán.
- Aki a kérőivel, a fiatal emberekkel szemben kedves, családtagjaival szemben pedig savanyu, türelmetlen.

- Aki csak multságok és ruhák iránt érdeklődik.
Aki nem takarékos és nincsen fogalma a pénz becséről.
Aki mások dicséretét nem szereti hallgatni s azt kíváná, hogy csak őt bámulják és dicsérik.
Aki külsejével többet törődik, mint jellemével.
Aki azt várja, hogy örömeihez a család minden tagja hozzájáruljon, anélkül, hogy ő örömet szerezne nekik.
Aki semmit sem tesz arra, hogy otthonát csínossá és vonzóvá tegye s nem szeret otthon lenni.
Aki mindent magára rak, de elnézi, hogy édesanyja letett és kopott ruhában járjon.
Aki amikor látogatóba megy, édesanyját szégyelli magával hívni, barátnőit szégyelli otthonába meghívni.
Aki nem dolgozik, mert azt hiszi, hogy ez őt barátnői szemében lealacsonyítja; aki megaláznak tartja azt, hogy családját támogassa; s barátnői előtt eltitkolja, hogy kenyérkeresetből dolgozik.
Aki szokásaiban és társalgásában nyers és dőlyfös.
Aki sohasem gondol arra, hogy édes anyjának is pihenésre és szórakozásra van szüksége.
Aki vendégei előtt cselédeit megalázza vagy megszólja.
Aki másokkal nem törődve, mindenből a legjobbat kaparítja meg.
Aki mások figyelmét feltűnő ruhájával, hangos beszédével és nevetésével vonja magára.
Aki az utcára fényesen, otthon pedig hanyagul öltözködik.
Aki adósságra készített ruháival, drágaköveivel és virágdiszeivel igyekszik hamis látszatot kelteni.
Aki selejtes könyveket olvas s hasznos könyvek olvasását nem tartja érdemesnek.
Aki a templomban urja magát; menyegzői ruháról, s a házról és butorokról beszél amit szeretne, de semmit sem mond arról, hogy mivel fog téged boldoggá tenni.
Aki beszél arról, hogy milyen cselédeket fog tartani, de nem arról, hogy ő maga mit fog dolgozni.
Aki szeret jogairól beszélni, de a kötelességeket reád bizza.
Aki csak reggel megy templomba, rendszeren elkésve, délután pedig egyáltalán nem megy.
Aki szeret szitkozódni, káromkodni, rút szókat mondani s gúnyolódik a szerény és szemérmes társaival.
Aki imádkozni nem szeret s az Ur asztalához ritkán járul.

LEÁNYAINKNAK, ASSZONYAINKNAK LEGSZEBB AJÁNDÉK

SZIVEMET HOZZÁD EMELEM..

NŐI IMÁDSÁGOS KÖNYV. o IRTA: DR. BOROS GYÖRGY.
KAPHATÓ: LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN KOLOZSVÁRT.

NŐK VILÁGA.

„Kötőke“ Kolozsvárt. Vidám, meghitt csevegés, derüs, mosolygós hangulat melegítette a szíveket január 17-én a harmadik „Kötőke“ délutánján. Meglepően nagy számmal megjelent nőink kézimunkával serény kezeckékjűkben élvezték az izléssel összeállított műsort. Lászlóczy Ilus és Aranka szépen és érzéssel előadott ének- és zongoraszámokkal őszinte elismerést érdemeltek ki. Eddig ismeretlen szerzőtől, Dávid Albert dalaiból választottak igen szerencsésen. A műsor következő pontjára ki-faludy Károly „A vig játék“ című egyfelvonásos darabját mutatták be: Útó Mancsi, Graef Kató, Úrmösi Gizike, Máthé Sándor, Szent Iványi Sándor, Benczédi Domokos és Dávid Jóska. Jól összevágó játékok kellemes szórakozást nyújtott osztatlan tetszést aratott. A rendezés fárasztó feladatát Dávid Albertné háziasszony végezte nagy ambícióval és kitaró buzgalommal. Rajta kívül háziasszonyokul szepeletek: Pap Domokosné és Vass Domokosné urnók. A következő „Kötőke“ február hó 14-én lesz.

Szemlélő.

A firtosmartonosi Nőegylet már a nyár folyamán gyűjtötte tagjait, úgy hogy a püspökhelyettes ur látogatása alkalmával már nagyszámban egybegyűlve együttesen üdvözölhettük elnöknőnk vezetésével. Hivatalos és formai megalakulásunk december 27-én, a karácsonyi ünnepek harmadik napján történt, mely alkalommal a megnyitó imát az elnöknő, az egyesület célját magyarázó beszédet pedig a titkárjelölt mondta. Egyben elhatároztuk, hogy az egyesület rendszeres működését szabályozó rendeleteket hozunk, a rendszeres vezetéshez szükséges előjárókat pedig saját kebelünkben szavazás útján január hó 13-án tartandó első nyilvános és műsorról kapcsolatos estélyünkön választjuk meg. Szép alkalma nyílt az új év első napján a Nőegyletnek együttérzése nyilvánítására, midőn szeretett lelkészünk, Katona Ferencnek esperessé választása alkalmával nejt, az egyesület elnöknőjét mint a kör nagytiszteletű esperesének asszonyát testületileg üdvözölhettük. Majd a nagyt. esperes urnak fejezte ki a nőegylet szerencsekívánatait — kérvén támogatását, mit ő ismert jószívűségével meg is ígért. Ezek után hitben és szeretetben megerősödvé hagytuk el vendégszerető házáat. El szívünkben az a remény, hogy munkánk nem lesz hiábavaló, együtt munkálkodva, egymást szeretve, könnyeket száritunk fel a mindent átható krisztusi szeretet melegével. Isten minket úgy segítjen!

Martonosi.

Egy kis visszaemlékezés. *Mit tudnak tenni az asszonyok.* Kiegészítésül multkori soraimnak, egy kedves emlékemről fogok néhány sorban számot adni.

A nyáron igen szép és megható jelenetnek voltam szem- és

fültanuja H.-Szentpálon vasárnap délután. Az ottani „Nőegylet“ egyik összejövetelén magam is részt vettem. Jól eső örömmel tapasztaltam, hogy székely asszonyaink, leányaink mily szép számmal jelentek meg.

Hasznos megbeszélések, fölolvadások, szavalatok voltak soron s jól eső érzéssel láttam, hogy ott mindenki egész szívvvel, teljes lélekkel óhajtja az egylet szép és nemes céljait munkálni. Határtalan örömmre szolgált az az értelmi megnyilatkozás is, mely ki-kiömlött a székely asszonyok és leányok lelkéből

Mikor a gyűlés véget ért, halk, tisztelettudó kopogás hallatszott az ajtón. A nyájas tessékelésre beövakodott a sok asszony nép közé egy igen jó arcú, értelmes szemű, ezüsthaju, idős székely, kiről megtudtam, hogy a helybeli kurátor: Sándor Balázs bátya.

Egyszerre elült az asszonyi csiripolás és minden szem kérdőleg fordult feléje. Kurátor uram pedig szépen előadta mondanivalóját. „Tisztelt Nőgyűlés! Immár a férfiakhoz én hiába fordulék, azért most bátorsággal jöttem ide, a tisztelt Nőgyűléshöz, ha megsegítene engem kívánságomban“ . . .

Elmondta, hogy ő az Ur asztalát hiányosnak találja, mikor az föl van terítve, mert két tányér — mit pedig az ő édes apja ajándekozott volt — eltűnt, elveszett 16-ban . . .

Ezt a hiányt — mely fáj szívének — óhajtáná kipótolni, miért is ebben kéri a nőegylet segítségét.

A következő pillanat megható volt. Nem várva semmiféle iránítást, a szívek összedobbanó melegéből pattant ki az elhatározás: „Segítünk mindnyájan!“ . . . „Nem kérünk a férfiaktól, nem járjuk föl a falut, de összeadjuk mi a szükséges pénzt hozzá, mert ne legyen a neve azon a tányéron annak, ki nem tagja egyletünknek.“

Íme a bizonyosság arra, hogy milyen egységes, lelkes odaadással munkálhat egy öntudatos, célját nemesen elérni akaró nőszövetség.

Tudomásom szerint már azóta a hiány pótolva van. Isten áldása legyen rajtuk!

Ü. K.-né.

Egy nő az amerikai finn unitáriusok papja. Lappala Sophia Vilma a neve. Férjével együtt működött öt község finnjei, a mi vérbeli rokonaink között mint igazi misszionárius. Férje a múlt télen egy hosszú utor meghűlt, beteg lett és meghalt. Négy kis gyermekkel maradt a szerény, de rendkívül erőslelkű asszony. A gyönyörű lelkipásztori munkát egészen vállára vette. Híveit hűséggel látogatja néha 50 mérföld távolságban is. A nyáron részt vett az unitáriusok egyik évi gyűlésén és mindenkit meghódított nemes gondolkodásával és szép jellemével.

Minden lelkes unitárius nő terjessze és olvassa az Unitárius Közlönyt.

Hirdetés. Telmann Béla uridivat termében **papi palástok** mérsékelt áron készülnek, mely célra a szabályszerű anyag állandó raktáron van. ☐ **Brassó, Lóplac 1. szám.**

Hírek a külföldi unitáriusokról.

Jeles unitáriusok az angol parlamentben.

A hatalmas Britt-birodalomban a képviselő választások igen heves küzdelemmel szoktak jární. Karácsony előtt zajlottak le. Most foly a választás eredménye következtében létesült új helyzet kibontakozása, az új kormány alakulása. Az angol parlament az egész világ sorsára nagy befolyást gyakorol. Most új irány tört előre a régi liberális és konzervatív helyett: a szociális. A nép akarata kezd érvényesülni.

Minket az érdekel, hogy az új parlamentben is nagy számú unitárius foglal helyet. Ezek közül néhányról a *Christian Life* c. lap után néhány érdekes adatot elmondunk olvasóinknak.

Brunner János br. liberális párti 1865-ben született, a parlamentnek 1906—10-ig már tagja volt azután ismét 1910—18-ig. A Britt és Külföldi unitárius társulatnak 1914—16-ig volt elnöke. Most a London és vidéki unitárius társulat elnöke.

Chamberlain N. Arthur Birmingham város képviselője 1869-ben született, 1915-ben Birmingham város polgármestere volt, 1922-ben az összes postaigazgatóságok főnöke, majd a kormány tagja, mint egészségügyi miniszter. Jelenleg a külügyek kancellárja.

Chamberlain A. József 1863-ban született, 1892-ben már tagja volt az angol alsóházaknak, 1895-ben miniszter lett és a hadi tengerészlet lordja. A háború alatt India államtitkára, majd a hadi kabinet tagja, 1919—21-ig a külügyek kancellárja és azután az alsóház pezsztőre.

Colfox, Dorset képviselője, mint katona, őrnagy. A harctéren súlyosan megsebesült és meggyógyulván az országban nyert alkalmazást, mint egyik segéd vezérkari tag. Unitárius ügyeink iránt nagyon érdeklődik és a mozgalmakban résztvesz.

Sydney Jones C. Liverpool város képviselője lett. Mint egyik hajóstársaság tagja, igen tekintélyes helyet foglal el a városban, melynek képviselőletében vesz részt. Ezenkívül tagja az Egyetemi Tanácsnak és az egyetemi nevelés ügyében nagy szolgálatokat tesz. A Britt és Külföldi Unitárius Társulatnak az elmúlt három esztendőben elnöke volt. Lelkes unitárius.

Lawrence P. Vilmos Frigyes Leicester város képviselője 1871-ben született. Az egyetemet nagy kitüntetéssel végezte. A világot körülutazta. Az *Echo* napilap szerkesztője volt s midőn a lap megszűnt a szerkesztőség összes tagjait a saját zsebéből elégitette ki. Mint író igen elsőrendű helyet vívott ki könyveivel. Nemrégén meglátogatta hazánkat is és több gyülekezetünkben járt és állandóan érdeklődik ügyeink iránt.

Oliver P. M. Manchester egyik kerületében nyert többséget. Társadalmi és városi ügyekben rendkívül élénk munkásságot fejt ki. Az unitáriusok ügyeiben mindig első helyen szerepelt.

Rathbone R. H. Liverpool város egyik kerületének lett kép-

viselője, ahol családja eddig mindig vezető szerepet vitt. Az egyetemnek második kancellárja. A jótékonyági mozgalmakban és nevelési ügyekben senki több szolgálatot nem tett. Mint unitárius nagyon büszke a vallására és minden fáradtságra kész, hogy az emberek fölvilágosodjanak az unitárius vallásról és mozgalmaink nemes szándékairól. Az angol Conference-nek 5 évig elnöke volt.

Ward János kapitány Stoke képviselője már 1906 óta. Mint képviselő elsőrendű szerepet vitt. A harctéren négy csapatot szervezett.

Wedgwood J. C. kapitány 1906 óta Newcastle képviselője, aki a délafrikai hadjáratokban és a világháboruban is kiváló szerepet vitt. Több könyve jelent meg a Kerámika, Archeologia és megyéje története köréből. Az új kabinetben miniszter lett.

Macdonald, az új miniszterelnök ezelőtt 20 évvel egyik londoni unitárius templomban prédikált.

Első unitárius magyar egyház Amerikában. Tudva van a mi köreinkben, hogy Bodóczy Sándor széplaki lelkészünk kiment Amerikába 1923. júliusában, hogy ott fölkeresse magyar unitárius hiveinket. Igen bátor és merész vállalatnak tartották, mert ott hiveink nagyon szétszórva élnek. Lankadatlan buzgóságát siker koronázta. Három hónapi erős munka (kenyerét is meg kellett keresnie) és kitartás meghozta a várt sikert. Ohio-állam Akron nevű városában október 27-én megalakította az első magyar gyülekezetet 42 családdal. Az alakuló gyűlés határozta, hogy „a püspök urnak és a vezetése alatt levő unitárius egyháznak, mint szülő és dajkáló édesanyánknak fejezzük ki hálás szeretetünket és ragaszkodásunkat. Mikor ezt tesszük, lelkünk mélyéig érezzük megihatottságunkat. Mert bizony mi itten igen sokat foglalkozunk szülőhazánkkal és annak unitárius intézményeivel s úgy találjuk, hogy népünk boldogsága csak akkor lenne teljes, ha mi is, mint a Jákob fia: József, magunkhoz vehetnők testvéreinket, hogy ők ne szenvedjenek és ne érezzenek súlyos terheket. De sajnós, ezt nem tehetjük. S mint újszülöttek, még csak küldeni sem tudunk, hogy bár ebben legyünk Józsefhez hasonlóak. De reméljük, hogy a mi egy Istenünk megtart, fejlődni enged s akkor József történelmére emlékezve tesszük kötelességünket. Addig is a jó Isten áldását kérjük úgy Méltóságodra, mint az egész unitárius egyházra, melynek köszönjük lelkünk erős hitét. — Akron, Ohio, 1923. nov. 20. Bodóczy Sándor lelkész, Kocsis Márton tb. gondnok, Kocsis György gondnok, Szász István jegyző“.

Párisban unitárius gyülekezet alakult. A franciák között a hugenották kiirtása óta csak elvétve jelentkezett az unitárius valláshoz hasonló liberális vallásos gondolkozó. 1910-ben a nemzetközi vallásos kongresszust ott tartottuk. Wagner lelkész, Hyacint atya s még néhányan vállalták a házigazda szép szerepét. Most arról értesülünk, hogy Hyacint atya özvegye szervezett egy kis unitárius kört, melynek a vallásos összejövetelek mellett a háború nyomorultjain segítése a célja. Hyacint asszonyság készül Angliába.

Egyleti munkásság.

Figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy a múlt évről hátralékban levőknek ezt a számot is megküldjük, de arra kérjük, hogy rendezék tartozásukat, mert több számot nem küldünk s a követeléseinket nem engedhetjük el.

A nyárádszentmártoni Dávid Ferenc Ifj. Egylet f. év január 1-én színi előadással egybekötött táncmulatságot rendezett, mely előadás nagyon jól sikerült. Gyönyörűség volt látni, hogy betanította Ádám Mihály énekvezér-tanító az értelmes székely legényeknek és leányoknak „A vénbakancsos és fia a huszár“ című darabot. Ádám Mihály nem szereti, ha dicsérik, de lelki örömmel és nyugalommal mondhatjuk, hogy úgy a nyárádszentmártoni, mint a csikfalvi ifjuság lelki művelődése érdekében nagyon sokat fáradt s csodálkozunk, hogy ez a két község nem tudja eléggé méltányolni e lelkiismeretes tanítóinkat.

Uj fecske. Kellemesen lepett meg, hogy Bözödujfalu unitáriusai is kezdenek bekapcsolódni egyházi és egyleti életünkbe. Uj lelkészök neje Mózes Mihályné, Szombattalvi Károlyné segítségével 7 előfizetőt nyertek meg az Unitárius Közlönyre. Reménykedünk, hogy a lelkes papné vezetése alatt a tavaszon megújul a templom, s az élet abban a híres községben. Vannak ott jó lelkek, akik Istenhez térnek és Istennel élnek.

Ifjusági élet Iklandon az eddigi formák között halad. Az önművelésre nagy súlyt helyezve, szabad tér nyílik az egyéniség kifejlésztésére. Ez leginkább szavalatok, de különösen színpadi szereplések útján érhető el. Ez idénben már kétszer adott alkalmat a nemes irányu szórakoztatásra. Folyó év okt. 20-án a „Sárga csikó“ című 3 felvonásos színművet adta elő az ifjuság jó rendezésben, ügyes megjátszásban. — Folyó december 26-án karácsony másodnapján pedig „Az ördög mátkája“ c. 3 felvonásos színműben minden egyes szereplő a legjavát nyújtotta a közönségnek, amiért hálás tapsot nyertek. A két estének tiszta jövedelme: 1550 leu, mely az iskola javára szolgál. Karácsony estéjén az isk. gyerekeknek karácsonyfa-ünnepélyt rendeztünk, lelkes tetszés mellett megjátszva a Betlehemes játékot.

Karácsonyfa-ünnepély Kolozson. Kiss Sándorné Papp Erzsébet, a kolozsi Dávid Ferenc Egylet elnöke karácsony első napján este 6 órakor a tizenkettedik alkalommal gyűjtötte össze a tanköteles és azon aluli gyermekeket a karácsonyfa alá. A 110—120 főből álló közönség Erős várunkat elénekelve, elnök örömét fejezte ki megnyitójában, hogy ezuttal az egyházközség saját épületében gyűlhettek össze gyülekezetünk tagjai. Bácsi Erzsébet felolvasása után a karácsonyfa gyertyái felgyultak. „Hitünk nagy ünnepén“ eléneklése után a gyermekek egyenkint szavalták el karácsonyi verseiket, miközben 2—3 éves gyermekek játszottak a karácsonyfa alatt. Jutalmul minden szavaló valamit kapott a karácsonyfáról. Öröm volt a jövő nemzedéket együtt látni a szeretet ünnepén.

A *Dávid Ferenc egyleti körök* csoportokra oszolva dolgoznak. A küküllői kör csoportjai: I. csoport: Széplak, Harangláb, Désfalva. (Nincs még egylet: Harangláb, Désfalván). II. csoport: Dicsőszentmárton, Szőkefalva, Sáros. (Nincs egylet: Szőkefalván). III. csoport: Dombó, Ádámos, Szentmiklós, Szentbenedek. (Nincs egylet: Szentmiklóson). IV. Csoport: Segesvár külön működik. (Nincs egylet: Medgyes, Erzsébetváros). A Kör választmánya. Elnök dr. Pálffy Ferenc ügyvéd. Alelnök Gvidó esperes Dicsőszentmárton. Titkár Ütő Lajos lelkész Küküllődombó. Pénztárnok Gálfalvy István, Dicsőszentmárton. Ellenőr Sipos Gézáné urasszony. A 12 tagú választmánynak tagjai: Br. Petrichevich Horváth Arthur (Szőkefalva). Pataký Sándor (Sáros). Szatmáry István (Harangláb). Felszeghy Gyula, dr. Zsakó István, Gálfalvy István, dr. Zsakó Istvánné, Gvidó Béláné, Henter Gáborné, Czifra Mihályné, Raffaj Ferenczné, (Dicsőszentmárton). Ütő Lajosné (Dombó).

Az *árkosi* egyházközségben a Dávid Ferenc ifjusági egyesületet Végh Benjámín lelkész november 25-én megszervezte. Ezideig 60 tagja van, de a tagok szaporodnak. Egyesületünk — írja tudósítónk — az örökös alapító tagok közé belépik. Hetenkint szerdán és pénteken este jövünk össze $\frac{1}{2}$ 7 órától 9-ig s vasárnap délután istentisztelet után műsoros délutánokat rendezünk, melyen az ifjuság tagjai szerepelnek szavalással, felolvasással, énekkel. Minden összejövetelt egyházi énekkel kezdünk és végzünk. Nagy súlyt helyezünk az ének-tanulásra. A buzgóság nagy, csak valamiképpen megis tudjuk tartani. Tervbe van véve a nők szövetségének megalkotása is. Reméljük sikerülni fog. — Jó sikert kívánunk!

Unitárius Keresztény Népnaptár jelent meg az 1924. évre. Az elmúlt év naptár igényeket teremtett bennünk a naptár iránt. Az 1924. évi naptár formában, a papírja minőségében, a nyomásban, szedésben és főleg tartalomában nemcsak az előző évit, de a most megjelent más naptárokat is felülmulja. A naptár jelen szerkesztésében szépen helyezkedik el az egyház lelket építő szervei között.

Isten segítő fárslai vagyunk.

Ha fölhasználjuk azokat a kincseket, melyekkel Isten megajándékozott minket, ezt a világot rendre olyanná tehetjük, amilyent ő kíván. Hogy Istennek ez a kívánsága teljesüljön, mindenkinek részt kell venni a segítő munkában. Mi elősegíthetjük, de akadályozhatjuk is céljai megvalósulását. Tőlünk függ, hogy a jó győzedelmeskedjék a rossz felett minél hamarább s az is, hogy később jöjjön el az az idő. Így hát az ember munkatársa lehet Istennek. A gyermek segit atyjának, az alattvaló a királynak. Isten igazságot akar teremteni a földön és mi előmozdítjuk annak eljövését, ha igazságra törekedünk. Ez megrázó nagy gondolat, de lelkesítő és buzdító is.

Montefiore.*)

*) Londonban élő kitünő zsidó író, aki megírta Jézus életét és az unitáriusokkal meleg barátságban van.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Mindazoknak, akik az új év alkalmából jókívánataikkal megisztelték és megörvendeztettek, egyeseknek és egyházközségeknek, hálás köszönetemet nyilvánítom s jó kívánataikat teljes lelkemből viszonzom. Adjon Isten mindnyájunknak boldog új évet. Isten áldása legyen szeretett egyházunkon.

Ferencz József,
unitárius püspök.

Harang- és orgonaszentelés Homoródszentpálon 1923 december 9-én. A Homoródvidék szövetkezeti és kulturközpontja Homoródszentpál. Utóbbi időben minden téren nagy lendülettel halad előre. Előhaladását központi fekvésének, szomszéd községek támogatásának, lelkes vezetőinek és a minden szépért, jóért lelkesülő népnek köszönhető. A múlt évben körjegyzői lak épült ellátva mellékhelyiségekkel. Ebben 4 község segítette. Vásárt és vásárhelyet kapott. Egyházi téren is jó példával jár elől. Pap M. Gábor és neje elhalt szülei emlékére a Kornis-féle 350 éves nagy harangnak méltó társat öntettek 30,000 lei értékben. A hívek adakozásból 40,57 lejjel elrekvirált orgonájukat javították ki s modern változatokkal és pedállal látták el. Az új orgona a templom ékessége. A felszentelési ünnep mozgásba hozta az egész vidéket. Pál Ferenc köri esperes közve len imájában kéri az Isten áldását az ércnyelvű harangokra, a templom kedves orgonájára, a jókedvű adakozókra, a lelkes vezetőkre és az áldozatkész népre. Sigmond József homoródjános alvi lelkész rimekbe szedett beszédével oktat, hogyan kell dicsérni az Urat örömben, bánatban, reggel, délben, este. Gálfi Lőrinc theol. akadémiai professzor, mint püspöki kiküldött a főpásztori üdvözlőt tolmácsolja. Örvend, hogy tél közeledtén e templomban tavaszi hangulatot talál. Élet, munkakedv, élő hit, jóakarát és áldozatkészség látszanak a jelekből, az arcokról. Minket nem kedvetlenít a kemény tél, ha tavaszt, a munka, a hit tavaszát látjuk egyházközségeinkben, mert akkor hiszünk fajunk és vallásunk jövőjében! Ürmösi József szentpáli lelkész hálával emlékezik meg Dávid Ferenc korában élő Kornis Miklósról, a szentpáli eklézsia nagy patronusáról, ki nemes jó indulatjából templomot, tornyot építtetett, harangokat öntetett, telket és földbirtokot adományozott. Örömmel jelenti, hogy székeiy fajunkból is támadt egy „új nemes“ Pap M. Gábor személyében, ki kedves nejjével egy értékes szép harangot öntetett az eklézsiának. Aztán felolvassa az orgona megüritására begyült gazdag adományokat. Majd általános köszönetnyilvánítás után a szószékéről leszállva, az Ur asztala előtt a presbiterium nevében átadja Pap M. Gábor lelkes unitárius atyánkfíának tiszteletbeli presbiterré történt megválasztásáról szóló diszoklevelet. Pálffy Ákos homoródszentpáli énekesvezér művészi orgonajátékában s több szólamu karénekekben gyönyörködött a közönség. A templomi ünnepély után a Népházban 150 terítékes bankett következett, hol a szentpáli asszonyok tettek ki magukért. Pohárköszöntők hangzottak el az áldozatkész népre.

Este Ürmösi Józsefné vezetése mellett az Unitárius Nőegylet nagy-szerűen rendezett Kabaré-estélyén mulathattunk, amikor a Népház tágas táncterme zsufolásig megtelt. Ürmösi Józsefné: Egy este a nőegyletben c. 1 felvonásos színdarabjával lepett meg, amelyben a nikotin és alkohol szenvedélyes fogyasztói vannak érzékenyen érintve. A darab nagy és mély hatást ért el. Ürmösi József talpraesett, ötlet-szerű vicceivel — mint konferánsz — mindenkit a könnyekig meg-nevettetett. A kabaré után tánc következett. 4000 lei tiszta nyereség-gel gazdagította a Nőegylet vagyonát. Homoródszentpál példát adott, miképen kell cselekedni!

Báró József.

Székelyderzs első akar lenni a hitbuzgó munkáiban.

1. December hó 23-án Szathmáry Ferenc áll. isk. igazgató-tanítót ünnepélyesen beiktattuk székelyderzsi kántornak. Beiktató Péter Sándor muzsnai lelkész volt. 2. A hívek áldozatkészségéből 350 kgr. sulyu harangot szerztünk, melynek ünnepélyes felszentelése 1923 december 30-án volt. Közreműködtek dr. Kiss Elek teológiai tanár, Pál Ferenc esperes és Ürmösi József köri jegyző. Szavalt Nagy Irma és Biás Lidi. 3. Az elmúlt (1923. évi) Aranykönyvben közel 50 ezer leu adományt jegyeztünk fel, mint a hívek áldozatkészségé-nek tanubizonyosságát. Ez az év volt az első — az utóbbi évtizedek-ből — amelyben urvacsorai kenyérre és borra nem adtunk az egy-házközség pénztárából semmit. Minden ünnepen a hitbuzgóság tette az Ur asztalára. 4. 1923 november hó 17 és 18-án igen jól sikerült gyermekelőadást tartottunk. Karácsony szombatján este énekkel, fel-olvasásokkal és szavalatokkal egybekötve kellemes vallásos estélyt rendeztünk. December 30-án dr. Kiss Elek teológiai tanár, Pál Ferenc esperes és Ürmösi József köri jegyző közreműködésével, gyülekezeti énekekkel és ifjusági szavalatokkal egybekötve ismét magas színvo-nalu, vallásos estélyünk volt a hívek nagy érdeklődése mellett. *B. A.*

Csak előre, míg a régi dicsőség teljes fényben fog tündökölni!

Iskolaház-szentelés Kolozson. Kolozsi gyülekezetünk tag-jainak régi vágya teljesült az 1923. évben. Megvásárolta iskola cél-jaira a templom melletti két holdas telket a rajta levő erős köépü-lettel. Az épületet az egyházközség november 1-én vette birtokba s december 23-án gyűltek össze benne először a gyülekezet tagjai. Ünnepélyes keretek között történt az épületnek a kultura szolgálatára való felavatása. Erős várunk eléneklése után Kun Ádám gondnok olvasta fel megnyitóját. Székely Mihály, Csete Imre, Kovács József keblí tanácsi tagok olvastak fel részleteket az egyházközség küz-delemes multjának történetéből. Szavaltak Kun Ádám, Bácsi Dániel, Kun Árpád, Kovács Pál, Kun István. Kiss Sándor lelkész az egy-házközség 300 év előtti költő-papjának, Szentmártoni Bodó Jánosnak a költeményeiből olvasott fel szemelvényeket. A főhatóság üdvözlét dr. Kiss Elek theol. tanár tolmácsolta. Lendületes beszédben fejezte ki elismerését az egyházközség vezetősége iránt az egyházközség történetében e fontos, bátor lépésért, hogy a kultura számára haj-lékokat szereztek s reményét fejezte ki aziránt, hogy csüggedetlen ki-

tartásuk jutalmaként nemsokára az iskolát is sikerülni fog megnyitni abban. Azután lelkész Tagart Lucia londoni urnó üdvözlését olvastá fel, amelyhez egy fontsterling volt zárva. A kolozsi Dávid Ferenc Egylet üdvözlését Kissné Papp Erzsébet (elnök) olvasta fel, örömet fejezte ki afölött, hogy a jövőben az Egylet az egyházközség saját épületében folytathatja működését. Az apahidi szorványban lakó hívek Simonné Biró Anna, Osváth Ferenc, Kutos Sándor aláírással küldött üdvözlétéhez 250 lei volt zárva. Az ifjuság üdvözlését Fazakas József mondta. A lelkész imája után a gyülekezet bezárult „Te benned bízunk” énekelve el.

Uj lelkészek beiktatását vették gyakorlatba az angol unitáriusok. Azokat akik újabban léptek hivatalba, egy erre alkalmas városban nagy ünnepek között fölveszik a papi karba. Január 23-án Liverpoolban volt az első nagy recognáló gyűlés, amely a mi papszentelő zsinatunknak felel meg. Street lelkész, a Nemzeti Conferencia elnöke tartotta a beiktató beszédet, dr. Gow, a Britt és külföldi Unitárius Társulat elnöke a főszenelőt.

Császár János a polgárdii unitárius gyülekezet alapító gondnoka január 15-én 83 éves korában elhunyt. Szép családot, áldott emléket hagyott maga után.

A vulkani unitárius egyházközség f. évi január hó 20-án tartotta évi rendes közgyűlését, melynek tárgya: évi számadások, költségvetés és tisztujítás voltak. Az 1924 évre való előirányzat tárgyalásakor híveink — áthatva egyházunk iránt táplált önzetlen szeretettől és ragaszkodástól — az áldozatkészségnek oly igazán szép példáját adták — mely méltó a feljegyzésre. Az egyházközségnek a megelőző években sok nehézséggel kellett megküzdenie, míg egy imaházra szert tehetett s azt a bányatársulat segítségével szépen be rendezhette. E nehézségek miatt az egyetemes egyházi adózás terhét sem hordozhatta az egyházközség — mikor egy templomi harmonium és harang vétele is annyira szükséges lett volna. A kiválasztott harmoniumra készen áll már egy egész szép összeg — igaz ugyan bár még nem elég, — de híveink husvétra már harmoniumot akarnak hallani. Egymásután hangzanak el a 100 Leus megajánlások hogy a még hiányzó összeg kikerüljön. Az egyetemes egyház terhei hordozásához — az eddig fizetett havi 10 Leu egyházi bért — egyhangulag 20 Leura emelik s ebből az 1924. évre (100 adófizető után) 3000 Leut ajánlanak fel az egyetemes egyház céljaira. Lesz így harmonium is, majd harang is. S a nagy, közös ügy: egyházunk oltárára is eljutnak a fillérek. Bár kicsiny ez összeg, kicsiny a nyáj is, melytől a megajánlás jön, de tiszta, önzetlen jóakarat annak a sugalmazója, mely értékét önmagában hordja. A szegény asszony fillérje is szívesen fogadott az Úr perselyében: a példa meg mindenestre méltó a követésre.

Drummond H. Vilmos barátunk földkörüli utra indult feleségével. Nehány hónapot töltött Amerikában papi szolgálatban és gyülekezetek látogatásában. Drummondot a szegedi magyar egyetem és

egy amerikai egyetem is tudori címmel tüntette ki. Missziói útja Délafrikától Japánig vezet s majd Ázsián át a szentföldre és haza.

Az E. K. Tanács 1924 január 12-én ülésezett, rendőri kiküldött jelenlétében. A főt. püspök ur köszöntötte a tagokat és üdvözölte az újonnan választottakat. A titkár hosszú jelentése után a b.-ujfalvi erdőkihasználásra engedélyt adott, a tordai elrekvirált kántori lakásért megindult a folyamodás; a ker. főgymn. parkirozására nincs pénz. A szorványügyet sürgeti a Főtanács. A főtan. jegyzőkönyv ára 35 leu. Máthé Sándor bágyoni kántor köteles jan. 31-étől nyugalomba lépni. Tudomásul szolgált, hogy a kereszteri kör Kátona Ferenc martonosi lelkészt espere-sé választotta. A tsztyörgyi kántor kanonikájáról intézkedett. Kökössy ny. lelkész fia iskolai tartozása kiegyenlítéséről intézkedett. A sztericei kepeváltási pénz helyett a b. emberek birtokot kapnak. Dr. Csiki Gábor foglalja el helyét márc. 1-én. A gimnáziumban dr. Kiss Elek tanít angol nyelvet. A király 1000 lej újévi ajándéka örvendetes. Az árkosí ifj. D. F. E. működése engedélyéért megtéteft a hivatalos eljárás. Az iskolai sérelmek miatt újabb eljárás indult meg a kormánynál, immár annyi sikerrel, hogy az iskolát csak a miniszter zárhatja be

26 új főtanács-i tag sorakozott az unitárius egyház törvényhozó testületébe. Az *Unitárius Közlöny* múlt évi utolsó számában közöltük a szép névsort. A jelen években fgyelemmel fogjuk kísérni egyháztanácsosaink munkásságát. Csak összefogott kézzel s összetett erővel tarthatjuk meg a szent örökséget, de ez csak fél munka lenne. Tovább kell építenünk. Mindenki járuljon hozzá egy-egy téglával, sőt, Isten nagyobb dicsőségére, új szegeletkövel a maga helyén.

A tanulók segítették társaikat azokban az országokban, melyek a háboru alatt leszegényedtek. Fémillió tanulónak (nagyobbára egyetemiek) egyötöde részesült és pedig félmillió ruhadarabban és 22 millió ebédben. A mi tanulóink és tanáraink még mindig rá vannak szorulva a mások segítségére és hivatásuk buzgósága kezd fokozódni, hiszen ha nem lesz tanulóink, nem lesz papunk. Prágában tíz internátus épült a tanulóknak s az építésben magok is részt vettek, még pedig legtöbbnyire éjszaka idején.

Bükkfalevél ünnepet tartanak Anglia déli részében május első vagy második, vagy október utolsó vasárnapján. Ekkor legszébb a bükkfa levele. Nálunk, hol olyan sok erdő van, talán nem is vesszük észre a falevél gyönyörű szépségeit levélbomláskor.

Vasárnap délutáni istentiszteleteink sorozatában január 19-én dr. Szatmáry Miklós szindi, 27-én Geréb Zsigmond fiattfalvi lelkész tartott igen tartalmas és hatásos beszédet. Estve a theologusoknak előadást tartottak.

Konfirmációi emlékről gondoskodott a D. F.-E. Lelkészeink vegyék szives figyelembe s jó előre rendeljék meg a szükséges példányt. Darabja 6 leu.

Nyilvános nyugtázás és köszönet. Az unitárius kollégium igazgatósága a múlt iskolai év elején szegénysorsu tanulói konvik-tusi segélyezése céljából gyűjtési akciót indított, amelyről az alábbiakban nyilvánosan elszámolunk:

Teljes kosztot adtak egy-egy tanulónak: Guzner Miklós, Réthy Károly, Kovács Kálmán, Löwi Kálmán, Pálfi Márton.

Ebéd-vacsorát adtak egy-egy tanulónak: Albert Dénes, Simó Pál, Király József, Komjátszegi Lajos, Nagy Miklós, Nagy és Csiszár.

Ebédet adtak egy-egy tanulónak: Bodnár Béla, Szilágyi József; Hadházy Sándorné és Hadházy Béla; Bereczki Vilmos; Nagy József; Heschelesz Vilmos (vasárnaponként).

202 kgr. búzát a komjátszegi unitárius egyházközség.

Pénzben: 2100 L. a főtanács alatt egy vacsorázó társaság; 2000 L. br. Kemény János; 1500 L. br. Petrichevich Horváth Arthur, dr. Abrudbányai Ede, Müller Gyula, dr. Rosenberger Mór, Ambrus Dezső, br. Daniel Ferenc; 1000 L. Ferencz József, dr. Ferenczy Géza, Wollheimer Vilmos; 750 L. Kelemen Lajos, Mikó Imre, dr. Benczédi László, Schwartz Jakab, Devecseri Emil, Ferencz József, Nagy Vilmos, Placsintárné, Halmágyi Lajos, Legmann Mendi, Löw Rudolf, dr. Kiss Elek; 500 L. dr. Morász Béla, Káhn Ignác, Német Ernő, Jánky Andorné, Wagner János, dr. Farkas Mózes, Maurer Frigyes, Első Erdélyi Általános Biztosító Társaság, Zagyva Istvánné, Páffy László, Tana Sámuel; 400 L. dr. Jancsó Ödönné, Csifó Salamon; 375 K. Inczeffi Tamás; 300 L. Nagyajta és Vidéke hitelszövetkezete; 250 L. Tóth Istvánné; 200 L. Jánky Ernő, Központi hitelszövetkezet; 150 L. Kovács Lajos, 100 L. özv. Györke Lajosné, Sínfalva és Vidéke hitelszövetkezete, Bekess Károly, dr. Kiss Árpád, Bálint Albert, dr. Borsai Áron; 50 L. Tordátfalva és Homoródkarácsonyfalva hitelszövetkezetek.

Minerva és E. M. E. 29 drb., dr. Benczédi László 5 drb. Petőfi-kötetet, Péter Sándor lelkész és neje 10 drb. Benedek E. Petőfi életzajtot adott jutalomkönyvül, Rigó Anna urnő Brassai kettős hangjegytartó állványát a könyvtárnak, Renner Testvérek bőrgyár igazgatósága 20 pár cipőt szegény tanulónak, Beregi Ernő tanár 100 L.-t jutalmul, Bukaresti tud. Akadémia a nagy könyvtárnak könyveket.

itt említjük meg, hogy Szakács Andor nagybeteg magyar színművész segélyezésére barátai gyűjtést indítottak. Erre a célra az ifjuság 1541 Leut adományozott; dr. Költő Gábor emlékalpra 2390 Leut; a segélyező a javára (csak a 100 L. felül adakozókat eralitem) Gergely István 150, Maurer Frigyes 200, Sándor Endre 130, Deutsch Gábor 500, Pásztor Béla 100, Tischler Lajos 100, Voith József 100, László Ákos 200 Leut.

Midőn ez adományokat nyilvánosan nyugtázzuk, kedves kötelességünknek ismerjük, hogy a nemesszívü adakozóknak a szegénysorsu tanulók, valamint az intézet és az igazgatóság nevében hálás köszönetünket kifejezzük.

A kolozsvári unitárius kollégium igazgatósága.

A brassói egyházközségből. Néhány év óta gyakorlatban van a brassói egyházközségben a szegény és árva isko és gyermekek karácsonyi segélyezése. A segítés a közelebbi karácsony alkalmával is megtörtént a nőegylet tagjainak buzgólkodása mellett. December 23-án délután gyűltek össze az angyal megjelenését váró gyermekek, midőn az édességekkel díszített és meggyújtott karácsonyfa mellett elénekelték a „Betlehemben születék” című karácsonyi éneket, 2 gyermek karácsonyi verset szavalt, s Preisznerné Killyéni Etelka nőegyleti elnök vezetése mellett a nőegylet tagjai kiosztották gazdag ajándékaikat: 32 fiu és 21 leány cipő, ruha, fehérnemű, harisnya, sapka, kesztyű stb. jutalomban részesült, melynek értéke (anyag és munka) mintegy 18.000 L. Az anyag és az elkészítés összege is gyűjtés útján jött össze. A gyűjtésben közreműködtek: Preiszner Péterné és Kónya Gáborné, Kovács Lajosné és Fazakas Zsigmondné, Benedek János és Karácsony Ferenc, Fazakas József, Kerekes Dávid. Az adakozók nevét a nagy szám miatt nehezen lehetne részletezni. Itt csupán a következők nevét emlíjük fel: Pénzt adtak: Szabó Samuné 300 L., Aschaner Péterné 160 L., H. T. V. asztaltársaság 300 L., Teilmann Béla fiu ruháhozvaló, Miszla és Fazakas cég, Benedek János, Fazakas József 2—2, Karácsony Ferenc, János Péter 1—1 pár kész cipő. Adott anyagból cipő elkészítést vállalták: Benedek János, Karácsony Ferenc, Nagy János, János Péter 2—2, Nágó István, Aschaner József, Kerekes Dávid, Ferencz István, Mikó Ferenc 1—1 párat. Richlovits Antalné 8 fiuing, 4 fiu alsónadrág, 2 leánykaruha; Andrásofszky Samuné, Arató Józsefné, Benedek Irma, Csoma Gyözönné, Kónya Gáborné, Mihály Jenőné, Szinte Ferencné 2—2 leánykaruha készítés. Preiszner Péterné és Andrásofszky Samuné cipő- és ruhafélet adtak. — Itt emlíjük meg, hogy 1923-ban a fentiekkel együtt az egyházközségi különböző celra történt adományok és munkák értéke 30.218 L. A templomépítés céljára 68.955 L. folyt be. Vagyis az amerikai szeretetadományon kívül az Aranykönyv végösszege 99.173 L. Legyen e helyen is hálás köszönet a szives adakozóknak és fáradhatatlan gyűjtőknek. A templomépítés céljára érkező kegyes adományokat a t. szerkesztőség engedélyével közelebről közöljük. — *Kovács Lajos* lelkész.

Nyugtázás. Az egylet pénztárába 1923. december 20-tól 1924. január 14-ig tagsági és előfizetői díjat fizettek 1923-ra: Barabás Ferenc, Szaó Dénes, Kádár Sándor, Kádár Mihály, Kónya Mariska, Bartha Mihály Brassói; Unitárius Leányegyházközség Nagyenyed; Unitárius Egyházközség, Pál Ferenc, Pál Ferencné, özv. Bedő Józsefné, Vass Albert, Wass Albertné, Nemes N. Lajos, Nemes N. Lajosné, dr. Máthé István, Kiss György, Agyagási Sándorné, Szabados Sándorné, Kozma Miklós, Bekó Mihály, Egyed Albert, Máthé Mózes, Bencze Dénes, Dávid F. Ifjúsági Egylet Oklánd; Márkos János, Kádár M. József, Tóth András, Révész József, Kovács István, Kondrát Jenőné, Szász Gábor, Kolcsár János, Tavi Jenőné, Kolcsár Mártonné, Fülöp József, Kádár J. István, Szász Sándor, Imre Jánosné, Imre J. Mihályné, ifj. Asztalos József, Imre Zsófi Olthéviz; Andrási Ferenc Kolozsvár; Vernes József Torockó; Deizsi Lajosné Medeser; Nagy Mózes Miklósfalva; özv. Gönc Károlyné Kabátfalva; Antal József Nagyborosnyó, ifj. Pap Ferenc, Osvát Domokos, ifj. Nagy Lajos, Osvát Mózes, Mircse Dénes, Osvát Áron, Szász József, özv. Miklós Györgyné Kabátfalva; Péter Elek, Pap Mózes, Varga Mózes, Tarcsafalvi Mózesné, Vasas Sándor, K. Pap János, Nagy Lajosné, Pap Sándor (a Lajos fia), Tarcsafalvi Áron, Kádár Balázs Székelyszentmihály; ifj. Pap József Bencéd; Halmágyi Arpad Alsószentmihály; Balogh Gyula, Cupor Ferenc Torockó; dr. Simó József Harasztkerék; Bedő Sándor, Pap Sámuel, Takács Miklósné Brassói; Acs Sándor Hosszúfalva; Major Sándor Nagyszeben.

Alapítói díjat fizettek: dr. Boros György, dr. Boros Györgyné, Gálfi Lőrincné (300—500 L.), Kahlfürst Imre (360 L.), Szentkirályi Gusztáv Gagy (100 L.), Boros Sándor, apa és fiu, emléke (200 L.), az U. K. céljaira ajándékoztó B. P. Horváth Kálmán egyh. főgondnok 50 Leut. Kolozsvár, 1924. január 14-én. — *Gálfi Lőrinc* pénztárnok

Hivatalos közlemények.

IV. Sz. 2044/1923. Körirat esperes, lelkész, énekvezér afiaihoz, az iskolaszékekhez és főgimnáziumok igazgatóságához. E. K. Tanács közhirre teszi, hogy az 1923. évi E. Főtanács által megállapított Rendbirságolási Szabályzat 1923 december hó 1-vel lépett életbe. A szabályzat szövege a nyomtatott főtanácsi jegyzőkönyvben foglaltatik. Az E. K. Tanács 1923 december hó 13-án tartott üléséből. *Ferencz József* unitárius püspök, *Dr. Mikó Lőrinc* titkár.

V. Sz. ad. 1967/1923. Körirat esperes, lelkész és énekvezér afiaihoz. E. Főtanácsnak 60/1923. és E. K. Tanácsnak 1967/1923. sz. határozatai alapján figyelmeztetem belsőember fiait, hogy E. Főtanácsnak a vasárnapi iskolázás tárgyában ismételtlen kiadott utasításait és különösen a múlt 1922. évi 71. sz. határozatát vegyék kellő figyelembe. Felhívom továbbá lelkész fiait, hogy február 20-ig küldjenek be a helyi viszonyokhoz és az ifjuság (14—22 évesek) létszámához alkalmazott tervet az ifjuság valláserkölcsi alapon való továbbképzésére. Ezeket E. K. Tanács az E. Főtanács meghagyása szerint a Dávid Ferenc Egyletnek fogja kiadni egységes terv készítése végett. Kolozsvárt, 1924 január 15-én. *Ferencz József* unitárius püspök.

VI. Sz. 1663/1923. Körirat esperes és lelkész afiaihoz a tanulók templomba vezetéséről. E. K. Tanács ismételten elrendeli, hogy felekezeti elemi iskoláink tanulóiifjuságát tanítóink és tanítónőink alkalmas időben vasárnaponként istentiszteletre vezessék. Azon egyházközségeket illetően pedig, hol nincsenek felekezeti elemi iskoláink, E. K. Tanács az illető presbiteriumokat hívja fel, hogy keressék és találják módját, hogy a gyermekek akár a lelkész, akár a kántortanító vezetésével, akár valamely más alkalmas módon tésütileg vasárnaponként alkalmas időben templomba vezetessenek. Az Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának Kolozsvárt, 1923. évi december hó 13. án tartott üléséből. *Ferencz József* unitárius püspök, *Dr. Mikó Lőrinc* egyházi titkár.

VII. Sz. 2153/1923. Körendelet a főgimnáziumok igazgatóságainak és elemi iskolák iskolaszékének. Megfelelő eljárásra közlöm a kerületi Inspektorátus 10391/1923. számú következő értesítését: „Mínthogy az iskolákban még régi magyar kiadásu térképek használtatnak, értésére hozzuk, hogy már román kiadásu térképek is vannak az új politikai helyzet feltüntetésével a bukaresti Socev et Comp. kiadásában minden világrészről, ára à 80—100 lei, továbbá Barca Popa-tól földrajzi atlasz 35 lei árban. Az inspectiók alkalmával ellenőrizni fogjuk, hogy vajjon beszerezettek-e már ezen új térképek, vagy még ezideig a régiék használtatnak.“ Kolozsvárt, 1924 január hó 14-én. *Ferencz József* unitárius püspök.

VIII. Sz. 1965/1923. Kőrrendelet valamennyi egyház-községhez a Harang-alapok felvétele tárgyában. Értesítem az illetékes egyházközségeket, hogy az E. Főtanács 34/1923. jksz. számú határozatával a Harangok Kártérítési Alapjának központi kezelését megszüntette és az egyes egyházközségek Harangalapjának további kezelés céljából az egyházközségekhez való leküldését mondotta ki. Felhívom tehát az egyházközségeket, hogy az egyházi pénztárhoz küldjenek be kitöltetlen nyugtákat, hogy az egyes alapokat a pénztár leküldhesse. A további kezelésnél figyelmeztetem az egyházközségeket, hogy a Főtanács fenti sz. határozata kimondotta azt is, hogy a Harang-alapok gyümölcsözőleg kezelendők és csak harang beszerzésére fordíthatók. Kolozsvárt, 1924 január hó 11-én. *Ferencz József* unitárius püspök.

IX. Emlékeztető az Unitárius Közlönyben meg nem jelent januári köriratokról. 2141/1923. Körirat iskolaszékekhez a román nyelvnek elemi iskoláinkba bevezetéséről. Jelentések nem küldendők. E köriratnak a történelem, földrajz és alkotmánytanra vonatkozó része változást szenved az 59—1924. sz. körirat szerint. 59/1924. sz. körirat az iskolaszékekhez a román nyelvnek az elemi iskolákba bevezetéséről. Jelentések stb. küldendők február 4-ig.

X. 353/1924. sz. Felhívom lelkész fiait, hogy saját és családtagjaik részére vasuti kedvezmény iránti kérésüket, amennyiben kedvezményes igazolványuk nincs, február 15-ig közöljék az E. K. Tanács irodájával. A kiadási és utánjárás költségek fedésére ezután lelkész fiait és nejeik után 10—10, gyermekek u pedig 5—5 lei küldendő be előzetesen az E. K. Tanácshoz. *Ferencz József* unitárius püspök.

XI. 354/1924. sz. Felhívom lelkész fiait, hogy nyomtatványok és egyházi kiadványok rendelése esetén azoknak árát előzetesen küldjék be az E. K. Tanácshoz. *Ferencz József* unitárius püspök.

XII. Sz. 56/1924. U. P. Pályázat kántori állásra. A várfalvi unitárius egyházközségben ürességben levő kántori állásra ezennel pályázatot hirdetek. Javadalom: 1. 100 véka szemes gabona à 70 L, 7000 L. 2. 12 szekér tűzifa hazaszállítva 1500 L. 3. 3 hold szántó (évi haszonbér értéke) 5000 L. 4. 1 hold 564 □ öl rét 1500 L. 5. 2 darab veteményes (108.173 □ öl) 500 L. 6. 1 hold belsőség 500 L. 7. Lakás és melléképületek 500 L. Összesen 16.500 lei. — Próbáéneklés is megkívántatik. Pályázók kérvényeiket kellően felszerelve f. évi februárius hó 25-ig Lőrinczy Dénes esperes urhoz adják be Tördán. Kolozsvár, 1924 január hó 29-én. *Ferencz József* unitárius püspök.

Főszerkesztő: Dr. BOROS GYÖRGY

Szerkesztő: P A P D O M O K O S

Előfizetési ár: Egész évre 30 L. Magyarországra 36 L. Egyes szám ára 4 L. Akit a 30 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egyet rendes tagjainak tekintik. Örökös alapítódíj 100 L. Minden pénz Gálfi Lőrinc egyetji pénztárhoz küldendő.

Nyomatott „Korvin”-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (voit Jókai-utca) 17 sz.

Ha nem szándékozik előfizetni a f. é. 1., 2. számokai adja át lelkészének visszaküldésre.